FŐNIX – ME

MISKOLCI EGYETEM
UNIVERSITY OF MISKOLC

MEGÚJULÓ EGYETEM FELSŐOKTATÁSI INTÉZMÉNYI FEJLESZTÉSEK A FELSŐFOKÚ OKTATÁS MINŐSÉGÉNEK ÉS HOZZÁFÉRHETŐSÉGÉNEK EGYÜTTES JAVÍTÁSA ÉRDEKÉBEN

EFOP-3.4.3-16-2016-00015

Főszerepben a múlt, avagy a történelmi filmek tanulságai

Dr. Fazekas Csaba

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Strukturális és Beruházási Alapok

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Szoktunk-e nézni történelmi filmeket?

Láttunk-e már történelmi filmet?

A történelmi film soha nem „véletlenül” keletkezik, valamiféle igény hozza létre, vagyis fontos, hogy:

→ kik, mikor és hol készítik

→ miért készítik

→ miért pont ebből a témából készítik

Soha nem olcsó, illetve: az a „jó”, ha nem olcsó.

A média világában élünk…

A tájékozódás és ismeretszerzés egyre inkább audiovizuális alapú.

Mit, miből és mennyit nézünk, olvasunk?

De: történelmi film = ismeretterjesztés + szórakoztatás

Nem minden történelmi film, ami „régen” játszódik.

Típusok:

→ dokumentumfilm

→ dokumentarista történelmi film (egyre népszerűbb)

→ „valódi” történelmi filmek (múltidéző művészfilmek)

Definíciókísérlet:

A történelmi múlt valamely darabját a (film)művészet eszközeivel megjelenítő film. Ahol a múlt nem mellék-, hanem főszereplő.

Határesetek.

Általános (és jogos) elvárás a történelmi filmekkel kapcsolatosan: legyen hiteles!

De mit jelent a hitelesség? Az önmagában kevés, hogy ne legyenek filmes bakik. (Moviemistakes)

Nyilvánvaló, hogy az öltözetek, az épületek, a tárgyak stb. legyenek korhűek.

De: ne hasonlítsanak múzeumi kiállításra vagy színházi előadásra.

Hitelesség: ennél is több. Mondjon „valamit” a történelemről.

Történelmi múlt teljességének bemutatása: lehetetlen. De:

→ a történet váza, mondanivalója legyen történetileg hiteles, és

→ kell a művészi szabadság ahhoz, hogy „jó” történelmi film legyen.

Történelmi film = történeti valóság + fikció.

Döntő: ezeknek a helyes aránya.

Hitelesség: a mondanivaló is legyen hiteles. Ne legyen szájbarágós vagy propagandisztikus.

Fikció: ne menjen a történetiség rovására.

Példa: a II. világháború ábrázolása „itt” és „ott”.

Szovjet filmek: Ballada a katonáról (1959)

Ellenpélda: Iván gyermekkora (1962), Jöjj és lásd! (1985)

Amerikai filmek: 60-70-es évek: Kelly hősei, A halál 50 órája, A híd túl messze van, Kémek a sasfészekben stb.

Újabb tendenciák: a háború heroikussága, ugyanakkor „hétköznapjai”: Pearl Harbor, Ryan közlegény megmentése, Fegyvertelen katona

A „másik” oldal: Levelek Ivo Dzsimáról

További filmek: A dicsőség zászlaja, A fegyverek szava

Példák a szembenézésre: A bukás (2004), A mások élete (2006) (német filmek a német történelem sötét oldalairól)

Témaválasztások: múlttal való szembenézés, „kényes” történelmi témák.

Holokauszt. (Schindler listája, Saul fia, Az élet szép)

Magatartásformák a második világháborúban. (A felolvasó)

Megszállók és megszállások. (Anonyma, A vörös vihar)

Példák magyar történelmi filmekre:

Minden téma (korszak) alkalmas lehet egyetemes mondanivaló megfogalmazására.

Történetiség és művészi igényesség: ismeretszerzés, tanulságok megfogalmazása és szórakozás.

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

Dr. Fazekas Csaba egyet. docens
Miskolci Egyetem BTK
Alkalmazott Társadalomtudományok Intézete

www.fazekascsaba.hu
fazekas@uni-miskolc.hu

MISKOLCI EGYETEM
UNIVERSITY OF MISKOLC

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Strukturális és Beruházási Alapok

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE